فقه مصور عبادات

آسان سازی وآموزش احکام اسلام

پاکی | نماز | **روزه** | زکات | حج

د. عبدالله بن سالم باهمام

ترجمه

د. محمد سرور محمد مراد سروری بلخی

شب قدر

شب قدر

مطالب

چرا به شب قدر نامگذاری شده؟

۱. گفته شده که برای تعظیم است، مانند فرموده‌ء الله متعال: (و الله تعالی را بحق بزرگواریش تعظیم نکردند) (انعام: ۹۱)یعنی: شبی دارای قدر وعظمت وبزرگی، بدلیل نزول قرآن درین شب، ونیز فرود آمدن فرشتگان وبرکت ورحمت ومغفرت الهی درآن.

۲. گفته شده: قدر بمعنی ضیق وتنگ کردن است، مانند فرموده‌ء الله تعالی: (وکسیکه بروی روزیش تنگ شد، باید از آنچه که الله تعالی برایش داده انفاق کند) (طلاق:۷).

ومعنی ضیق وتنگ کردن در شب قدر اینست که: با تعیین آن از دانستن پنهان مانده است.

۳. ونیز گفته شده: قدر بمعنی تقدیر است، یعنی درین شب احکام همان سال مقدر میشود، بدلیل فرموده‌ء الله تعالی: (در شب قدر هر امر محکم بیان میگردد) (دخان:۴) [1]

فضیلت شب قدر ومنزلت آن

۱ـ قرآن در آن نازل شده

الله تعالی فرموده است: (ما آنرا در شب قدر نازل کردیم) (قدر:۱)

۲ـ از هزار ماه بهتر است

الله تعالی فرموده است: (شب قدر از هزار ماه بهتر است) (قدر:۳) یعنی: عمل در این شب بهتر است از هزار ماهی که در آن شب قدر نباشد.

۳ـ فرشتگان وروح درین شب فرود میآیند

الله متعال فرموده است: (فرشتگان وروح درین شب با اجازهء پروردگارشان فرود میآیند برای ارزیابی هر امری که الله متعال تا سال آینده به آن حکم کرده است) (قدر:۴) ومقصود از روح: جبرئیل عليه السلام است.

واز ابی هریرة رضی الله عنه روایت شده که فرمود: رسول الله صلى الله عليه وسلم فرموده اند: ((لیلة القدر شب بیست وهفتم ویا بیست ونهم

(۱) فتح الباری(۴/۲۵۵).

است، فرشتگان درین شب بیش از شمار سنگ ریزه در زمین هستند)).[۱]

۴ـ شب قدر سلامتی است

الله تعالی فرموده است: (سلامتی است تا طلوع فجر) (قدر:۵) یعنی: تمام این شب سلامتی وخیر است، از آغازش تا طلوع فجر در آن بدی نیست.

۵ـ این شبی مبارکی است

الله متعال فرموده است: (ما در شب مبارکی آنرا نازل کردیم، ما بیم دهنده بودیم) (دخان: ۳) ابن عباس رضی الله عنه فرمود: ((یعنی، شب قدر)).

۶ـ درین شب به مقدرات سال امر میشود

الله متعال فرموده است: (درین شب هر امر محکم بیان میشود) (دخان:۴)

۷ـ کسیکه از روی ایمان واحتساب اجر، این شب را به عبادت سپری کرد، گناهان گذشته اش بخشوده میشود.

رسول الله ﷺ فرموده اند: ((کسیکه از روی ایمان واحتساب اجر، شب قدر بعبادت برخیزد، گناهان گذشته اش بخشوده میشود)).[۲]

کدام شب، شب قدر است؟

الله تعالی این شب را مخفی‌داشته در شبهای فرد (طاق) دهه‌ء اخیر رمضان که شبهای: ۲۱ و۲۳ و۲۵ و۲۷ و۲۹ میباشد، تا مسلمانان برای عبادت سعی وکوشش بیشتر کنند. بدلیل فرموده‌ء نبی اکرم ﷺ: ((لیلة القدر را در شبهای طاق دهه‌ء اخیر رمضان جستجو کنید)).[۳]

وبرخی اهل علم برای – جمع کردن میان ادله – فرموده اند که: شب قدر در میان این شبها در گردش میباشد.

(۱) به روایت ابن خزیمه.
(۲) به روایت بخاری ومسلم.
(۳) به روایت بخاری ومسلم.

اعمال مستحب در شب قدر

۱. اعتکاف: در تمامی دهه‌ء اخیر بوده، وتنها ویژه‌ء شب قدر نیست، از أم المؤمنین عائشه صدیقه رضی الله عنها روایت شده که فرمود: ((رسول الله ﷺ در دهه‌ء اخیر رمضان به اعتکاف می نشتند)).[۴]

۲. شب زنده داری آن ازروی ایمان واحتساب اجر: رسول الله ﷺ فرموده اند: ((کسیکه از روی ایمان واحتساب اجر، شب قدر بعبادت برخیزد، گناهان گذشته اش بخشوده میشود)).[۵]

۳ـ دعاء کردن: از أم المؤمنین عائشه صدیقهرضی الله عنها روایت شده که فرمود: ((گفتم: ای رسول الله، اگر لیلة القدر را دریافتم، چه دعاء بکنم؟ فرمودند: بگو: ای بار خدایا، تو عفو کننده وکریمی هستی که عفو را دوست میداری، پس مرا مورد عفو خود قرار ده)).[۶]

علائم شب قدر

۱ـ شبی نه گرم ونه سرد وروشن

از جابر بن عبدالله رضی الله عنه روایت شده که فرمود: رسول الله ﷺ فرموده اند: ((به من لیلة القدر نشان داده شد، پس از آن فراموش کردم، وآن در شبهای دهه‌ء اخیر، در شبی است که نه گرم است ونه سرد[۷] وشبی روشن[۸] میباشد)).[۹]

۲ـ خورشید در صبح آن سفید بوده بدون شعاع میباشد.

ابی بن کعب رضی الله عنه – هنگامیکه از علائمش پرسیده شد- فرمود: ((همان علامتی را که رسول الله ﷺ بما خبر داده اند، اینکه خورشید در آنروز بدون شعاع طلوع میکند)).

و در روایت مسلم: ((سفید است بدون شعاع)).[۱۰]

(۴) به روایت بخاری ومسلم.
(۵) به روایت بخاری ومسلم.
(۶) به روایت ترمذی
(۷) طلقة: اگر در آن گرمی وسردی آسیب رسان نباشد.
(۸) بلجة: تابان
(۹) به روایت ابن خزیمه
(۱۰) به روایت ترمذی.